

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Caput Quartum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

nec prædicta quidem pudica amoris signa sunt & licita. Ratio est manifesta, quia hæc conceduntur sponsis; sed hi antequam impleatur conditio, non sunt sponsi, sed erunt, ergo &c.

i *Th. Sanc. lib. 5. matr. d. 5. à num. 38. pag. l. c. n. 6. cit. eundem Sanc. Sotum, & Gurr. aliosque plures, nullo contradicente, apud Dian. p. 4. tract. 4. ref. 131.*

An sponsis liceat delectatio in cogitationibus morosis, decernendum spondeo, lib. 10. c. 4. ubi etiam, an viduis &c.

Tactus & his similia inter solutos.

63. De ijs inferius agetur commodius separatim, c. 8. §. 2.

CAPVT QVARTVM.

§. I.

De incestu.

1. **I**N methodo *a* sic habes. Non est dubium, incestum esse speciem luxuriæ, explicandam in confessione, qua cum consanguineis, vel affinis, contra castitatem, sive per copulam, sive etiam per oscula, tactusque impudicos &c. peccatur: nam propterea ita communiter definitur. *Est peccatum luxuriæ, quod committitur cum persona conjuncta.*

a In Meth. exp. Conf. lib. 2. c. 7. §. 7.

Sed quæstio, an incestus cum consanguineis differat ab incestu cum affinis? & rursus, an incestus cum alterutris ex prædictis in uno gradu ut-

que ad quartum (nam in alijs à quarto est simplex fornicatio) differat specie ab incestu in alio? v. g. peccata cum matre, cum filia, cum sorore, cum nepte, cum consobrina, sive consanguineis, sive affinis, differuntne inter se specie, ita ut in confessione talis gradus sit ex necessitate declarandus? An vero si quis cum aliqua ex dictis peccavit, etiam si fuisset mater, satis se explicet, dicendo, incestum commisi? Quid de peccante cum conjunctis spiritualiter, id est, ex Baptismo, vel confirmatione, & de conjunctis legaliter, id est ex adoptione?

Tribus dictis hæc, quæ satis confusa propter opinionum varietatem, apud Authores sunt, breviter distincteque ex meo instituto, expedientur.

2. Dico primo, probabile esse, nec consanguinitatem *b* ab affinitate, nec unum gradum *c* ex his differre specie ab alijs: unde licet sine dubio gravius sit, contra unum gradum delinquere, v. g. contra primum cum matre, quam contra alium, v. g. cum consobrina; tamen quia non mutatur species, puto, non esse ea speciatim ex necessitate patefacienda. Ratio est, quia in omnibus his una specie deformitas est (licet modo levior, modo gravior) nempe contra reverentiam debitam conjunctis. Quod autem id oriatur interdum ex ipsa natura, ut in primo consanguinitatis gradu, & per alios, etiam in secundo, interdum vero ex præcepto Ecclesiæ, ut in cæteris, & maxime in gradibus affinitatis, nihil specie diversum ex hoc necessario inferatur: nam præceptum superioris, cum aliquid præcipit, ponit materiam præceptam

optam in ea specie virtutis, ratione cuius illud præcipit: nunc autem Ecclesia abstinere ab illis congressibus præcipit, propter eandem reverentiam conjunctis debitam. Quod deinde gradus ipsi non mutant speciem, inde probatur, quia hi nihil aliud inferunt, nisi majorem, vel minorem conjunctionem: magis autem & minus non variant speciem, etiam in hac re nostra morali, nisi aliunde probetur, esse contra particularem virtutem, vel particulariter contra diversum rectæ rationis dictamen. Id quod hic quamvis multi probabiliter invenire satagant, nihilominus alij probabiliter item non inveniri posse contendunt.

b. *S. Th. 2. 2. q. 15. art. 9. & Cajet. ib. c. Fillius. t. 2. tr. 30. c. 5. n. 97. dicens, esse opinionem S. Th. Cajet. Soti, & fere Thomistarum, Gripius in tr. de casib. refer. c. 8. n. 5. Megala in p. p. li. 5. c. 12. n. 9. uterque apud Dian. pp. t. 7. ref. 37.*

Dices. Afferimus hic num. 2. ex probabilissima plurium sententia, turpem conjunctionem cum consanguineis non afferre diversitatem specificam necessario in confessione explicandam, ut diversam ab alia conjunctione strictioris consanguinei; quia licet gravius sit, contra unum gradum, v. g. contra primum cum matre, quam contra alium, v. g. cum consobrino delinquere, tamen magis & minus speciem incestus diversam non constituit; Ergo idem asserere debuimus in Methodo Confess. lib. 2. cap. 5. §. 2. in injurijs illatis contra consanguineos, vel affines; atque adeo dicendum fuit, injuriam illatam patri vel fratri, non

esse diversæ speciei ab injurijs contortis contra ceteros minus propinquos, quia pariter magis & minus in debito, quod consanguinei contrahunt, non se convitiandi, non afferunt diversitatem specificam.

Respondeo, certè urget non improbabiler paritas. Vnde probabiliter consequitur, tum in hac materia de incestu, tum in illa materia de injuria contra consanguineos, vel affines inflicta, non esse necessario explicandam ejusmodi diversitatem, sed sufficere, si dicatur, ego mihi conjunctos contumeliji affeci.

3. Dico secundò, incestum cum conjunctione legali, id est, conjunctione orta ex adoptione alicujus in filium, (quæ est inter adoptantem & adoptatum ejusque descendentes, saltem qui in ejus erant potestate, quando adoptatus fuit; inter adoptatum, & filios legitimos adoptantis, qui in ejus sunt potestate; inter uxorem adoptati, & ipsum adoptantem; & denique inter uxorem adoptantis, & adoptatum.) Dico, inquam, hunc incestum non esse explicandum, ut distinctum ab alijs incestibus, dictis in num. præcedenti, & nec necessario explicandas diversitates illas dictas in proxima parenthesi. Ratio prioris partis hujus dicti est ea, quam num. præcedenti diximus, quia nimirum Ecclesia propter idem motivum reverentiæ conjunctis debitæ, prohibet ejusmodi congressus. Ratio posterioris est similiter eadem, quam ibidem diximus, quia diversitas gradus solum indicat magis & minus in eadem specie.

d *De Lugo disp. 16. de pen. sec. 6. num. 328.*

4° Dico tertio, incestum cum conjunctis conjunctione spirituali, id est, orta ex Baptismo & Confirmatione, (quæ est inter Baptizantem, & Baptizatum, inter patrinum, vel matrinam cum ipso Baptizato, inter parentes baptizati, cum baptizante, & denique inter eosdem parentes baptizati, & patrinum vel matrinam: quod idem est respectivè in confirmatione.) Dico, inquam, incestum hunc esse explicandum, ut distinctum e ab utroque incestu carnali & legali prædicto in num. 2. & 3. Sed non esse necessarium, explicare, an ex Baptismo, an ex confirmatione fuerit orta conjunctio: item nec esse necesse explicare, an v. g. baptizans, vel confirmans peccaverit cum baptizata, an cum matrina ejusdem baptizata, an cum matre ejusdem, &c. Ratio primæ partis hujus dicti est, quia incestus spiritualis addit circumstantiam Sacramenti, ratione cujus reducitur ad genus quoddam sacrilegij. Ratio secundæ & tertiæ partis est, quia semper in prædictis committitur peccatum cum eadem specie deformitate (esto, graviore, vel leviori) quia semper est contra eandem reverentiam debitam personis, ex intuitu Sacramenti, commexis.

e *Sanch. li. 7. de matr. disp. 5. n. 9.*

5. Huc commodè reducere possumus duo, quæ supersunt, explicanda. Primum, circa impedimentum publicæ honestatis: secundum, circa incestum sodomiticum. Quoad primum, sciendum est, impedimentum publi-

cæ honestatis esse illud, quod oritur ex sponsalibus de futuro, validè tamen initis; nam his ita initis, oritur *f* impedimentum dirimens matrimonium inter sponsam, & consanguineos sponsæ in primo gradu, & contra: id est, non potest validè contrahi matrimonium à sponso vel sponsa cum dictis consanguineis. Idem etiam impedimentum oritur ex matrimonio rato, non consummato, cum hoc addito, ut sit dirimens, *g* etiam usque ad quartum gradum, & etiam si matrimonium fuerit irritum, ex quocumque capite, præterquam ex defectu consensus.

f *Sanch. lib. 7. de matr. d. 68 seq.*
g *Sanc. ib.*

6. Iam si quis cognosceret sororem, v. g. vel matrem, filiam ve sive sponsam de futuro, rursus si cognosceret sororem, & aliamve consanguineam suæ conjugis per verba de præsentibus, sed nondum consummato matrimonio, deberetne in confessione explicare non solum ipsum peccatum, sed etiam ejus qualitatem, nempe fuisse incestum cum matre, cum sorore, cum consanguinea sponsæ &c? Respondeo, certum *h* esse, tale peccatum habere malitiam incestus carnalis, quia est prohibita talis copula per Ecclesiam, ponentem in ea impedimentum dirimens, propter reverentiam conjunctis debitam: quare erit ut talis explicandus. Quoniã verò superius diximus, non esse, ex probabili opinione in cæteris incestibus necessario explicandos gradus; ita hic, ubi incestus oritur ex inchoato matrimonio, consequenter propter eandem inibi allatam rationem, dicendum erit.

h *De*

In De lugo disp. 16. de pen. sec. 6. nu. 337.

7. Quoad secundum, id est, quoad sodomiam, quarimus, an si quis sodomiticè cognosceret consanguineum, vel consanguineam, vel affinem, vel conjunctum conjunctione legali, vel spirituali, debeat explicare conjunctionem, ita ut non satis sit dicere, se sodomiam commississe, sed necessario addendum, se sodomiticum incestum commississe?

Respondeo, necessario sic addendum. Ratio est, quia ob reverentiam naturalem propinquis debitam ejusmodi peccatum, ultra malitiam sodomiae, habet & malitiam incestus. Quamvis enim per hunc incestum sodomiticum non impediatur matrimonium, quia ut impediatur, debet esse seminatio in vase naturali, neque per eundem incurrantur poenae contra incestum latae, quia poenae fulminantur contra incestum proprie dictum, id est, enatum ex copula naturali; tamen, quia fit contra praedictam reverentiam, non potest propriam incestus malitiam non participare.

i Fill. t. 2. rr. 30. c. 5. nu. 106.

8. Major difficultas est, utrum explicandi gradus, v. g. sic: commissi incestum sodomiticum cum fratre, cum consobriano; an satis sit dicere, commissi incestum sodomiticum? Respondeo, in nostra sententia probabiliter non esse necessario explicandos. Ratio est, quia omnes sunt ejusdem speciei, & solum secundum magis & minus in eadem specie differunt, id quod, ut diximus num. 2. notat quidem major

rem minoremve gravitatem, sed nequaquam specie distinctum peccatum.

§. II.

Additio.

1. **D**Vo tantummodo hic advertenda mihi relicta video. Alterum est, qui conjux rem habet cum consanguinea suae uxoris viventis (non vero *b* affini) in primo & secundo gradu, & quae conjux habet rem cum consanguineo mariti viventis (nec vero affini) in eodem primo vel secundo gradu, peccat sine dubio peccato incestus, sed insuper propter hunc peculiarem incestum commissum, cum consanguineis sui conjugis (non autem, si commissum *c* fuerit cum consanguineis suis) dictus conjux, vel dicta conjux incurrit in duas poenas. semper intelligendo, *d* quando semen incidit intra vas: nam sic fiunt una caro, qua ratione oritur affinitas.

a Sanc. li. 7. de matrim. disp. 15. nu. 2. & li. 9. dis. 27. nu. 14. b Idem ib. dis. 27. nu. 4. c Idem d. d. 15. nu. 16. d Idem d. d. 89. n. 1.

Prima poena est, ut, etiam ante omnem *e* sententiam, sub mortali, non possit amplius petere debitum à conjugē, quia contraxit cum illo affinitatem ex copula fornicaria, quae si est ante matrimonium initum, dirimit ex Tridentino, *f* ineundum in dictis gradibus: at cum in casu nostro matrimonium jam sit initum, (& satis *g* est, si fuerit ratum, quamvis non consummatum) solum privatur conjux jure petendi. Potest *h* tamen reddere, in gratiam

gratiam alterius conjugis innocentis, immo & eidem significare, ne expectet suam petitionem, non tamen potest provocare, ut petat. Innocentis, inquam; nam si alter consensit ad eum incestum, vel uterque similem incestum commisit, uterque amittit jus: quare neuter poterit petere, vel reddere. An possit etiam petere, quando videt, sibi imminere periculum incontinentiæ, concedit Quintanadvennas, l. saltem quando commodè dispensationem petere nequit, & periculum est in mora; sed puto, non esse concedendum, m quia sunt alia remedia vincendi tentationem.

e Idem lib. 9. dis. 30. n. 2. cujus ratione dicit se nescire, sed solum ex consuetud. f. Trid. sess. 24. de mat. c. 4. g. Sanch. li. 7. matr. d. 15. un. 6. h. Sanch. li. 9. matr. d. 6. num. 12. quidquid dicat Texeda apud Dianam p. 9. t. 8. ref. 32. i. Sanch. li. 9. matr. d. 31. in 2. & d. 27. n. 3. juncta d. 28. n. 2. & 5. l. Quintan. tr. 9. singul. 12. na cum commun. sententia, quæ sequitur Diana p. 9. tr. 8. ref. 34.

3. Dispensat autem huic pœnæ Episcopus, n. Commissarius o Cruciatæ, Privilegiati p. Regulares, de qua re in tractatu de matrimonio: Illud cum Castropalao q. doceo, satis esse probabile & tutum, non incurri hanc pœnam ab eo conjugè, qui nescivit, ejusmodi accessum ad consanguineam sui conjugis esse specialiter ab Ecclesia prohibitum, vel quamvis id sci verit, igno ab t esse huic incestui annexam prohibitionem petendi debitum. Ratio brevis est, quia hæc est pœna ex

delicto, quam incurri ab eo, qui inculpabiliter eam ignorat, æquum non est.

n Sanch. li. 8. matr. d. 12. n. 10. & 11. o lb. n. 16. p. lb. dis. 16. q. Castr. t. 1. tr. 2. disp. 1. de legib. p. 17. n. praesertim 8.

4. Alteram. Huic conjugè incestuoso non licebat per Canones, mortuo altero conjugè, cum ulla alia, seu ullo alio amplius matrimonium contrahere sine dispensatione, idque in pœnam sui delicti. Sed certè id non est in r usu? quare sine scrupulo poterit nunc ad secundas nuptias sine dispensatione transire.

r Ex Nav. Sanch. li. 7. matr. d. 17. num. 8.

CAPVT QVINTVM,

§. I.

De stupro.

IN Methodo a sic habes. Stuprum est concubitus viri cum virgine fœmina, eadem repugnante: quare ea consentiente ex probabilissima sententia, est simplex fornicatio. Unde sequitur, statum virginitatis nõ necesse esse, in confessione explicare, virgine consentiente, quem illa repugnante explicare oportebit.

a In Meth. Conf. li. 2. c. 7. §. 8.

2. Pari ratione, sodomitica copula cum eadem consentiente est mera sodomia: unde nec ibi status virginitatis est declarandus.

3. Cum f. virgo polluit, vel delectatur